

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 451/2011-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. novembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti P., a. s., B., zastúpenej JUDr. Š. D., a Mgr. T. K., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu prejavu zaručeného čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8 Co 115/2010 z 8. februára 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti P., a. s., **o d m i e t a** pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. augusta 2011 doručená sťažnosť spoločnosti P., a. s. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“, resp. „odporca“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu prejavu zaručeného čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 115/2010 z 8. februára 2011.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že «Sťažovateľ dňa 8. 10. 2008 zverejnil v denníku S. článok s názvom „Novinárky sú vinné za ohováranie sudcu“ (ďalej len „Článok“), ktorý obsahoval aj nasledovné vyjadrenie: „Súd odsúdil novinárky napriek tomu, že P. už získal odškodné v občianskoprávnom konaní s vydavateľstvom P. S. vo svojom článku napísala, že P. je skorumpovaný. Označila ho za vulgárneho človeka, ktorý si rád vypije.

Dňa 26. 11. 2008 podal JUDr. P. P. na Okresnom súde Bratislava I (ďalej aj ako „prvostupňový súd“) návrh, ktorým žiadal, aby prvostupňový súd zaviazal sťažovateľa v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku uverejniť v denníku S. na strane č. 2 jeho tlačovú odpoveď v zmysle zákona č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve (ďalej len „tlačový zákon“). JUDr. P. P. zároveň žiadal, aby mu sťažovateľ zaplatil primeranú peňažnú náhradu vo výške 150.000 Sk a uhradil trovy konania.

Prvostupňový súd návrhu JUDr. P. z väčšej časti vyhovel, keď rozsudkom zo dňa 7. 12. 2009 (ďalej aj ako „prvostupňový rozsudok“) sťažovateľovi uložil povinnosť uverejniť odpoveď JUDr. P. v denníku S. na str. 2, a zaplatiť mu primeranú peňažnú náhradu 1659,70 eur a trovy konania.

Sťažovateľ podal proti prvostupňovému rozsudku v plnom rozsahu odvolanie dňa 22. 12. 2009 (ďalej len „odvolanie“), ktorým žiadal, aby Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „Súd“) prvostupňový rozsudok zmenil tak, že návrh JUDr. P. zamietne.

Súd rozsudkom sp. zn. 8 Co 115/2010 zo dňa 8. 2. 2011, doručeným právnenému zástupcovi sťažovateľa 30. 5. 2011 (ďalej aj ako „Konečný rozsudok“) potvrdil napadnutý prvostupňový rozsudok, a v časti náhrad trov konania rozsudok zmenil tak, že sťažovateľovi uložil povinnosť zaplatiť náhradu trov prvostupňového konania vo výške 1647,27 eur. Zároveň zaviazal sťažovateľa zaplatiť JUDr. P. trovy odvolacieho konania vo výške 98,50 eur.».

3. Sťažovateľka tvrdí, že sa jej „postupom Súdu odňala možnosť konať pred súdom, a to predovšetkým z dôvodu, že Súd svojím postupom porušil princíp legality“. V závislosti s namietaným porušením princípu legality zdôraznila, že «z obsahu odôvodnenia Konečného rozsudku je... zrejmé, že žiadosť o tlačovú odpoveď P. P. nesplnila požiadavky § 8 ods. 3 tlačového zákona, podľa ktorého „Žiadosť o uverejnenie odpovede musí

obsahovať popis uvedeného skutkového tvrdenia s uvedením v čom sa dotýka cti, dôstojnosti alebo súkromia fyzickej osoby“.

Napriek jasnému zneniu zákonného ustanovenia a dostatočne zistenému skutkovému stavu Súd vo výroku potvrdil prvostupňový rozsudok a teda priznal P. P. právo na tlačovú odpoveď.

Súd tak podľa názoru sťažovateľa konal a rozhodol v rozpore s § 8 tlačového zákona, čím porušil princíp legality a príslušné ustanovenia ústavy a OSP“ a teda, že „rozhodnutie Súdu o tom, že odpoveď P. P. môže obsahovať aj hodnotiace úsudky je jednoznačne arbitrárne a v rozpore s tlačovým zákonom...“.

4. *Sťažovateľka tvrdí, že sa jej „postupom prvostupňového súdu i Súdu odňala možnosť konať pred súdom a to z dôvodov, že súdy svojím postupom porušil zásady spravodlivého procesu. Všeobecné súdy sa v odôvodnení rozsudkov dostatočne nevysporiadali s argumentáciou sťažovateľa, a z odôvodnenia rozsudkov (prvostupňového aj Konečného rozsudku) nie je zrejmé odôvodnenie právneho názoru súdov. Súd vady konania pred súdom prvého stupňa neodstránil, a prvostupňový rozsudok potvrdil.*

Súd podľa názoru sťažovateľa ani nemohol z vykonaného dokazovania riadne odôvodniť svoj právny záver. A to preto, že z textu aplikovaného právneho predpisu -tlačového zákona nemožno nijako dospieť k názoru odvolacieho súdu, že P. P. vzniklo právo na odpoveď a jeho žiadosť o uverejnenie tlačovej odpovede spĺňa všetky náležitosti požadované tlačovým zákonom.

Preto má odporca za to, že Konečný rozsudok je nespravodlivý, jeho odôvodnenie je nedostatočné, zmätočné...“.

5. *Podľa názoru sťažovateľky „Povinnosť uložená Súdom sťažovateľovi ako aprobácia uplatneného nároku P. P. je opatrením nad rámec tlačového zákona a čo do obsahu nie je proporcionálna a primerané údajne chránenému záujmu. Právo na odpoveď možno bezpochyby vnímať ako zásah do práva podľa čl. 26 ústavy. V súlade s čl. 13 ústavy ako aj v zmysle ustálenej súdnej praxe je potrebné pri obmedzovaní ústavných práv postupovať reštriktívne a tieto obmedziť len nevyhnutne nutnej miere. Súd podľa názoru*

sťažovateľa nie je oprávnený extenzívnym výkladom tlačového zákona obmedzovať nad mieru stanovenú týmto predpisom práva sťažovateľa. Takýto postup je absolútne neutržateľný a ústavne neakceptovateľný.“.

6. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

1. Rozsudkom Krajského súdu... sp. zn. 8 Co 115/2010 zo dňa 8. 2. 2011 boli porušené právo sťažovateľa domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy..., a právo sťažovateľa na slobodu prejavu v zmysle čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy...

2. Napadnutý rozsudok Krajského súdu ... sp. zn. 8 Co 115/2010 zo dňa 8. 2. 2011 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu... na ďalšie konanie.

3. Krajský súd... je povinný... zaplatiť sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10.000 EUR.“

Sťažovateľka súčasne požiadala o úhradu trov jej právneho zastúpenia v sume 314,18 €.

7. V rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti ústavný súd dopytom na Okresnom súde Bratislava I zistil, že sťažovateľka podala 30. júna 2011 proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 8 Co 115/2010 z 8. februára 2011 dovolanie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými

sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

10. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

11. Podstatou námietok sťažovateľky je právne posúdenie postupu a následného rozhodnutia krajského súdu v jej občianskoprávnej veci najmä z hľadiska rešpektovania jej práva na súdnu právnu ochranu a práva na slobodu prejavu, resp. práva na spravodlivý proces (body 1 a 6.1), v dôsledku porušenia ktorých sa domáhala ako v konaní pred ústavným súdom, tak aj podaním dovolania najvyššiemu súdu zrušenia ňou označeného rozhodnutia krajského súdu (bod 6.2).

12. Ak sa za tejto situácie domáhala svojho práva jednak na najvyššom súde (bod 7) a zároveň aj na ústavnom súde, musela byť sťažnosť odmietnutá pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie namieta, bude najprv rozhodovať najvyšší súd.

13. Ústavný súd preto zaujal názor (podobne I. ÚS 169/09, I. ÚS 178/2010), že v prípade podania opravného prostriedku (odvolanie či dovolanie) a súbežne podanej ústavnej sťažnosti je ústavná sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o takomto opravnom prostriedku (v danom prípade o dovolaní). Pritom lehota na podanie takejto sťažnosti bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (porovnaj tiež rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská proti Česká republika, sťažnosť č. 46129/99 a jeho body 51, 53 a 54 alebo vo veci Soffer proti Česká republika, sťažnosť č. 31419/04 a jeho body 47 a 48) napadnutému opravným prostriedkom (riadnym alebo mimoriadnym).

14. Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou, ako aj ďalšími návrhmi sťažovateľky meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. novembra 2011